

Ke kər maac: riek jähä

Läär kä jī wec

Läär eme we kä jī wec kene jī kuakni tin ca yiar ε tol mac buot-buotni. Luotde ε höö ba min tuok kä jäh liŋ kä ba je liŋ keel ke tuok kä jähni, min ca goor kä guut wargakä neme.

Bä kule ŋac idi en hii ci jäh cop puany kuaknikä?

Ken kuak jähä titi ca ŋak dial lat ke ke tin lat ke tiac (ε we kä cieŋ kene bieyni) te ca lat ε not ruon 1990. Guaath in tuok ken thin ε jen kampany min coali tämänti (AC) rei dueli kene nhial dueli, pinydien kene kam to, jiaali kene kam kooy, ke päny kä läte ε la cuuŋ bapni.

Kä en jen dere riek nööŋ?

Ken lat AC titi ca ke lat ke pek mi i-ai kä jath ke thiakdien. Etooke ke ruon-1980s, ccua ke lat kä Australia a thil jath . Mi ε duor mi ci jääny ε bääl 1990, de je ŋath i te ke jath, kä thile mi goor höö de je le them. En jathdien ca tath thin ni kä cerkä ke guaath e lat ke ke je.

Ca guic ε nei ti ŋuan en höö jathdien dake. Kue la höömi lat ke ŋak cet ke nyiöpdien, muocdien liet kene tēt pieny ken wal titi la we ke rei joam. Cu mi cet eno lät ke ken titi a thil ram ŋac latdien kutdu.

Ken laathni jätjä titi moc ken naath rik puolä puany mi ci ke we rei puoŋth Laathni jähä tin te rei tämänti kie ŋeth kene ruon in nööŋ mace thile je riek puolä puany mi dere nööŋ kä naath tin guelke duelkie naath dial tin cian ke wecenj mi ca ke lat ε jiaak kie ci tolien we löc ran.

Dhoorä ci mace däk. Ci riek lath jähä cop puonydä jook?

Ca jiek rei gorä en höö mac dueli tin te ke lath jähä neme thile riek mi dere nööŋ ε weni rei wec mi de pual puany yiar. Nomo nooŋe höö ken ke guaath in tuok ke mac pek lath jähä min we rei joam kuiye.

Kuela höö, doŋ de thaande mi tot duoŋth puony kuakni mi de lueŋ nööŋ mi ci ŋeth kie ruon tuor nhial kie ce coth löc ran.

Mi wi guel en wanö kä /keni ke yiec, bi ro dhil moc k ε bi mi gaŋ juaath tin tuok ke rei joam kene rik kokiien tin took mac in däk cieŋe. Ken bieyni gaŋ juath titi deri ke jiek kä muktäp in rei wecdun.

Mi ca ken laathni jähä titi wan dhoo ru puony kuakni kie diwi duor, naath a thin tin ŋac wuocdien ti ba lar läär ke lakdien ke ke ke. Ba nan ke rei muktäpä min te wecdun.

Ke gör läärä mī lem

Better Health Channel 2016, lath jäthä kēne pual puuany (*Asbestos and your health*)

www.betterhealth.vic.gov.au/health/healthyliving/asbestos-and-your-health

enHealth 2013, Lath jäthä: *Ē duōp kā jī cieēnī kēne wec in dōj* (*Asbestos: A guide for householders and the general public*)

www2.health.vic.gov.au/public-health/environmental-health/environmental-health-in-the-home/asbestos-in-the-home

Noel Arnold & Associates 2006, Läär ke thiëckä ke min cī tol maac lathä je jäthä je yiar (*Report on the investigation of the effect of fire on asbestos fibre contamination*)

www2.noel-arnold.com.au/content/uploads/pdfs/Articles/Fire/Asbestos%20info%20for%20web.pdf

Wargak thukä ke kuic wec min päär ke ciaaj maac

www2.health.vic.gov.au/emergencies/emergency-type/natural-disasters/bushfire-factsheets

Ke gör läärä mī lem kēne car, werkä naath tin lät ke gōoy piēny rei wecdun.